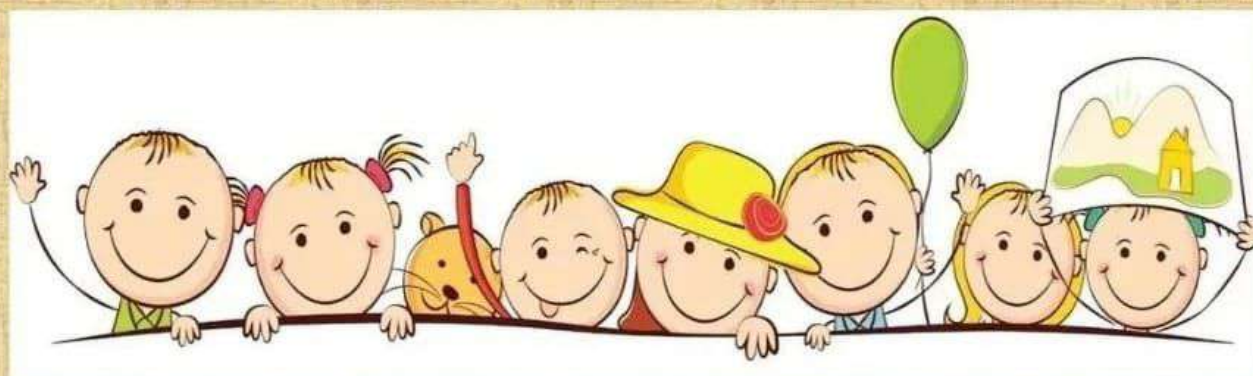

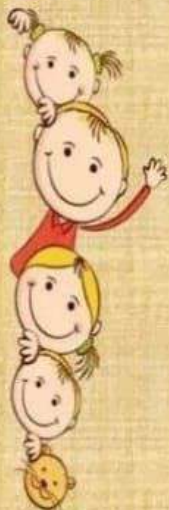
Ата-аналарға арналған жадынама
балалардың ерте жаста дамуын бақылау
бойынша

Сіздің нәрестеңіз 2 айлық.

Бұл жаста нәресте әдетте не істейді:

- басқа адамдарға күле бастайды ата-аналарға қарауға тырысады;
- уілдейді, басын дыбысқа қарай бұрады;
- ол заттарды көзімен бақылай бастайды және адамдарды алыстан таниды;
- басын ұстап, ішінде жатып басын көтере бастайды;

**Кешіктірмеңіз, дәрігерге хабарласыңыз
егер сіздің балаңыз:**

- дыбыс шығармай немесе былдырламаса;
- заттарды аузына тартпаса;
- екі көздің барлық бағытта қозғалтпаса;

Балаңыздың дамуына қалай көмектесе аласыз:

- балаңызды құшақтаңыз, құшағыңызға қысыңыз, сөйлесіңіз және тамақтану, киіну және шомылу кезінде онымен ойнаңыз;
- балаңызға күлімсіреп, дыбыстар шығарғанда оны мақтаңыз, кейде оның дыбыстарына еліктеуге болады;
- "ку-ку" ойынын ойнаңыз және нәрестеге осы ойынды ойнауға көмектесіңіз;
- кішкентайыңыз оянғанда, оны ішіңізге жатқызып қасыңызға ойыншықтарды қойыңыз;
- ойыншықты нәрестенің басынан жоғары ұстаңыз және оған жетуіне оны жігерлендіріңіз;

Сіздің нәрестеңіз 4 айлық.

Бұл жаста нәресте әдетте не істейді:

- күлімсіреу немесе қабағын түйу сияқты қимылдар мен мимикаға еліктейді;
- былдырлай бастайды; беттерді мұқият бақылайды ойыншықтың артынан бір қолмен созылады;
- ол қатты жерде болған кезде аяқтарымен итеріледі;
- іштен арқаға айналуы мүмкін;
- ойыншықты ұстап, оны шайқай алады, сонымен қатар ілулі ойыншықтарды тербетеді;
- іште жатып, шынтакпен көтеріледі;

**Кешіктірмеңіз, медициналық көмекке жүгініңіз
егер сіздің балаңыз:**

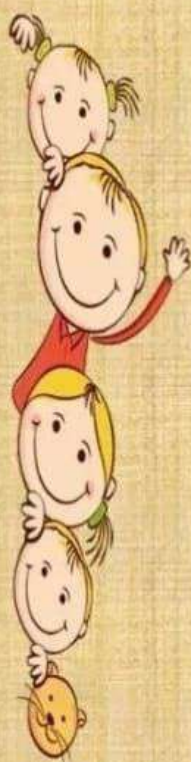
- қатты дыбыстарға жауап бермесе;
- қозғалатын заттарды бақыламаса;
- адамдарға күлімдемесе;
- қолды аузына тартпаса;
- ішіне жатып, кеудесін көтергенде, басын ұстай алмаса;

Балаңыздың дамуына қалай көмектесе аласыз:

- баланы қолыңызда ұстаңыз және онымен сөйлесіңіз, оған күлімсіреп, жақсы көңіл-күй көрсетіңіз;
- тұрақты тамақтану және ұйықтау тәртібін орнатыңыз;
- оқыған кезде тыныш ойын кезеңдеріне немесе балаға ән айтқан кезде уақыт бөліңіз;
- оған сылдырмақ немесе түрлі-түсті суреттер сияқты жасына сәйкес ойыншықтармен ойнауға рұқсат етіңіз;
- сылдырмақты баланың қолына беріп, оларды ұстауға көмектесіңіз;
- баланы аяғымен еденге тік қойыңыз және онымен сөйлесіңіз, осы кезде ән айтыңыз, сіздің қолдауыңызбен тұрғанда.

Сіздің нәрестеңіз 6 айлық.

Бұл жаста нәресте әдетте не істейді:

- басқалармен, әсіресе ата-аналармен ойнағанды ұнатады;
- өзіне айнаға қарауды ұнатады;
- өз атына жауап береді;
- заттарды аузына тартады;
- заттарды бір қолдан екінші қолға ауыстыра бастайды;
- үлкендердің қолдаумен отыра бастайды;

**Кешіктірмеңіз, медициналық көмекке жүгініңіз
егер сіздің балаңыз:**

- қоршаған орта дыбыстарына жауап бермесе;
- жұмсақ ойыншық сияқты пассивті көрінсе;
- күлмейді немесе шыңғырған дыбыстар шығармаса;
- өте шиеленісті көрінеді;
- оның қолы жететін заттарға жетуге тырыспайды;

Балаңыздың одан әрі табысты дамуына қалай көмектесе аласыз:

- балаңызбен күнделікті еденде ойнаңыз;
- "өзара" ойынды қолданыңыз - бала күледі, сізде оған күліңіз, ол дыбыс шығарады, сіз де дыбыс шығарыңыз;
- егер бала бір нәрсеге қарап тұрса, сол затты көрсетіп, ол туралы сөйлесіңіз;
- балаңызға жаңа заттарды көрсетіп, оларды атаңыз;
- балаңызды арқаңызға немесе ішіңізге жатқызып, ойыншықтың қолы жетпейтін жерге қойыңыз. Оларды алу үшін оны мақтап, домалауға шақырыңыз.

